

Hárromezer új családi otthon Óbudán a harmadik ötéves tervben

Helyreállítják a műemlékeket

Más a várostelepítés egy hamisítatlan szüföldön, mint amilyen annak idején az ifjú Dunaújváros volt, vagy a többi vadonatúj magyar város, mondják a várostervezés szakemberei. És megint más bontani, »szanálni«, egész utcasorokat, vagy ha úgy tetszik, teljes városnegyedet, mint amilyen Budapest egyik legöregebb lakott kerülete, Óbuda is. Ami mostanában, pontosabban az utóbbi tízegynéhány esztendőben történik a vén városrészben, az valóban tervezési és építkezési bravúr. Krúdy Gyula még »Halálraítélt Óbuda« címmel írt cikket 1931-ben a Magyar Hírlap karácsonyi számában megemlékezve a vén városnegyed történelmi múltjáról, egyfajta grinzingi hangulatáról a városrész pirosabroszos asztalokkal tűzdelt kocsmáit idézve, néhány nagy múltú épület stílusát elemezve. De szinte számon kérte a város akkori vezetőitől, miért engedték Óbudát tönk szélére jutni és a halálos ítélet küszöbéig zuhanni, amikor új hidat érdemelné, terei rendezésre szorulnak, szobrai fiatalításra...

Az álom megvalósul

Évtizedeknek kellett eltelniük, egy egész új világnak eljönnie, új törvényekkel, új szellemmel, hogy Krúdy Gyula szép álma valóságot öltöszön, s a halálos ítéletet úgy hajtja végre, ahogyan az már elkerülhetetlennek látszott. Óbudán bontanak, sorra eltűnnek a földes-szobás, rogyant tetőzetű, vizesfalú földszintes házak. De a tömeges bontással egyidőben, a bontócsákány munkáját túllícitálva emelkednek már az új házsorok, egész korszerű lakónegyedek, szinte napról napra bontakozik a megfiatalodott Óbuda nagy és színes körképe.

A rekonsztrukció tervel újszólván ismertek már az óbudai polgárság körében. Hiszen nem múlt el az elmúlt négy évben tanácsülés a vén, idestova kétszázéves tanácsi székházban, a Fő téren, nem volt olyan tanácstag, aki beszámoló, hogy a nagyközönségnek ne juthatott volna tudomására egy-egy újabb építkezési terv, a nagy rekonstrukciónak egy-egy új részlete.

Mit jelent ez a nagyarányú fiatalítás, aminek napról napra szemtanúi lehetünk? Kezdjük a bontásokkal. Ha elindulunk a Zsigmond téren (mely ugyan Újlaknak számít és még nem óbudai térnek), akkor féléves időszakokra visszatekintve, szabályos új terekkel találkozunk. A Lajos utca bal oldalán követik egymást ezek a terek. Mindegyikre egy-egy új öröklakásos vagy társasház, szövetkezeti ház épül majd, s a harmadik ötéves terv időszakában már ott állnak majd szemben a nemrég elkészült új házsorral, a Duna-partig, az Árpád fejedelem útig húzódó öt-hat emeletes bérházakkal. A tervezők szerint a meglévő családi otthonoknak körülbelül egyharmada teljesen elavult. Mintegy hét és félszer a földszintes, hasznavehetetlenné vált, megrokkant öreg ház, s ezeket bizony sürgősen el kell tüntetni. Velük egyidőben a kisebb munkásszámmal dolgozó és a megfiatalítandó kerület városképébe már nem illő üzemekeket is meg kell szüntetni.

Egymilliárd forint építkezésre

A rekonstrukció költségvetése már elkészült. A teljes beruházási költség egymilliárd forintra tehető. Nagyobb távlatban mintegy 20—21 ezer lakás épül meg az új Óbudán, mellettük a szükséges közintézmények, egyidőben új úthálózat, parkok létesítése válik szükségessé. A harmadik ötéves tervben háromezer családi otthon megépítése a megvalósítható cél. Egyetlen feltétele ennek, mondják a szakemberek, hogy a Szentendrei úti házgyár kapacitása emelkedjék.

És mire számíthatunk még a lakások megépülésén kívül? A többi között szükség lesz

bölcsődére, óvodára, továbbá néhány áruházra, mert a most óriási forgalmat lebonyolító Közért-boltok, cipőüzletek, Keravill és más boltok már szüknek bizonyulnak a forgalmas Óbudán. Két kisebb üzletházat rendez be a szolgáltatóipar is, és Óbuda szívében egy nagyobb gyógyszerár is nyílik.

A kereskedelem fejlesztésére most már bevált példa a Kolossy tér sikeres rekonstrukciója. A nemrég átadott új házakban a többi között nagy gyógyszerár, fényképész műterem, cipőbolt, háztartási bolt, fodrászkombinát nyílt. (Egyelőre csak a Csemegebolt működik szükségóthonban, amóta megrepedezett az Árpád fejedelem úti ház alapzata és egy falrészke is.)

Terveznek még Gelka-szerviz, népművészeti házat, háziipari boltot, bútóáruházat is.

Műemlékek, kisvendéglők

A városépítők a rekonstrukciós tervek kidolgozásával egyidőben arra is gondoltak, hogy Óbudát a műemlékek sokasága hálózza be. Nem mekül meg a bontócsákánytól egyetlen olyan öreg épület sem, amelynek nincs építészeti történelmi múltja. Viszont gondosan ügyeltek a tervek elkészítésénél, hogy minden olyan műemlék vagy műemléki ház megmaradjon, amely őrzi az ősi Óbuda múltját, hangulatát. A régi és az új harmóniája fogadja majd a látogatót, amikor a rekonst-

rukciós terv végleges kivitelezésre kerül, amikor mind több lesz az új ház. De mint ahogyan a Meggyfa utcai új iskola udvarán vasárnaponként százak és százak fordulnak meg, hogy megcsodálják a római villa mozaikpadlós maradványait, vagy a kísérleti lakótelep római kori temetői emlékeit, a Castrum maradványait, vagy a Flórián téren Hadrianus császár fürdőjét, úgy megtaláljuk majd a megfiatalodott Óbudán is a kitartározott műemléki épületeket. Szabályos műemléki »rezervátum« lesz a Fő tér környéke, a barokk plébániatemplom környezete, a Kálvin utca és a Szentendrei utca.

A vendéglátóipar is már vérbeli óbudai szellemben építkezik. A korábban megnyitott Vasmacska étterem egy 200 éves házban van. Százéves épületben, a tanácsháza tövében várja vendégeit a régi postaállomás helyén a Postakocsi kisvendéglő. Helyes lenne, ha a Fő tér kávéházat is felújítanák a mostani hűs-bolt helyén és ez a fontos élelmiszerkereskedelmi üzlet új házba költözne. Hiszen a Fő tér kávéház irodalmi találkozó helye volt. Ide járt Szomorú Dezső és társasága, Krúdy Gyula, Szép Ernő és több más régi író. A tervek szerint ide nem higanygőzös lámpákat állítanak, hanem hangulatos gázlámpákat, és a Corvin Ottó téren, a Vörösvári úton, s az egykori Castrum utcáiban nem autóbusz közlekedik majd, hanem — *fiáker*.
Szabó József